

SLIMMER

**Gestapochefen, der ikke
kunne blive berygtet**

Skitse til et teaterstykke

www.net-bog-klubben.dk

ISBN: 87-90733-90-8

Copyright: Knud Pedersen

År: 2001

Tryk: Saloprint a/s digital division

Forsidetegning: Knud Pedersen

Advarsel: Enhver erhvervmæssig kopiering eller overdragelse er ulovlig og vil blive retsforfulgt med krav om erstatning.

Antal sider: 65

Personerne:

Godset Roskær:

Godsejer Baron Carl Gustav Rosenstjerne

Godsejerinden Edel

Sønnen John, der har det handicap, at han stammer, og derfor altid ledsages af Robert, der oversætter alt, hvad John siger, oftest inden han er færdig med at udtrykke sig.

Bornholms Tidende:

Redaktør Simon Rosenthal

Redaktørfruen Sara

Sønnen Adam, der er jævnaldrende med John.

En ung journalistelev.

Gestapo:

Slimmer

2 civile gestapofolk der følger - og passer på - Slimmer.

Sangkor (forklædte HIPOer) med konfektionshandler Rasmusens søn Karl-Otto.

Sangerne:

Kim

Brian

Kurt

Den italienske operatrup (jøder på flugt):

Maria

Luigi

Orland

Øvrige:

Transportchaufførerne fra Københavnsruten.

Grisehandler Olsen.

Kahytsjomfruen Edith Larsen

2. styrmand Kristian

Politibetjent Kofoed og et føl (en reservebetjent)

2 karle fra Roskær og nogle drenge, der leger ved havnen. Tyske soldater.

1 AKT

Forspil

Foran fortæppet

Overdimensionerede stolper forbundet med tæt overdimensioneret pigtråd. Overdimensionerede tyske kz-vagter. Bag pigtråden mandshøje hvide papirklipsbort af muselmænd, der kan føres frem hånd i hånd (som det kendes fra gammelt legetøj med julenisser). To lodrette cylindre i hver side af scenen er omdrejningspunkterne, hvor to djævle med krogede haler drejer et svinghjul, så det hvide papirbælte med mandshøje personer føres rund og rundt.

Gestapo-chef Slimmer står iført en kontrabas, der er bundet fast på hans mave. Kz-lejrvagterne Irma og Wolfgang herser med Slimmer, der også er i SS-uniform.

Slimmer:

I kan ikke gasse en kontrabas.

Irma (idet hun tænder et bål på gulvet):

Vi kan brænde den.

Slimmer:

Brænde musik!

Irma:

Går fint! Ikke en lyd.

Wolfgang:

Han lærer det aldrig.

En truende udseende uniformeret lejrchef kommer ind fra venstre. Han stikker næverne i siden

Lejrchefen:

Hvad fanden har I gang i!

Irma:

Han spiller violin om natten.

Lejrchefen:

Hvad er der med det?

Irma:

De ligger vågne og lytter.

Slimmer:

Ikke violin. Kontrabas.

Lejrchefen:

Slimmer får snart andet at tænke på.

Irma (Ind i hovedet på Slimmer):

Du skal spille på din pik.

Wolfgang:

Han underholder derinde og forstyrrer herude.

Slimmer:

Det rager ikke jer, hvordan jeg holder vagt.

Lejrchefen:

Du må vente med at bestemme, til du får din egen kz-lejr på Bornholm.

Wolfgang:

Hvem fanden har bestemt, han skal til Bornholm?

Irma (afsides):

En, der ikke kender ham.

Slimmer:

Det rager ikke jer, hvem jeg kender.

Wolfgang (henvendt til lejrchefen):

Han er i familie med en stor fisk.

(Lejrchefen går.)

Irma:

Han tør ikke engang slå dem ihjel. Skal vi vise dig, hvordan du gør? Ved du, du bliver liderlig, når du gør det!

Wolfgang:

Bare du tænker på at gøre det, kommer den til at stå lige ud i luften.

Irma:

Kan du mærke det allerede? (Hun river ham i skridtet og han trækker sig skræmt tilbage.)

Slimmer:

Ja! Ja! - Nej! Nej! - Det rager ikke jer. Jeg passer mit arbejde.

Irma:

Arbejde! -Vi kan godt mærke, du ikke tør. Du har ikke lært, hvordan du bliver liderlig. Skal vi vise dig det? (Wolfgang og Irma foretager sig obscøne ting og sager, så længe instruktøren gider og synes de er gode til det.)

Irma:

Kom med. Bare stik den ind i dem!

Wolfgang:

Vi går ind og slår en ihjel for dig.

Irma:

Men vi siger til lejrchefen, det var dig, der gjorde det.

Slimmer:

Nej! Nej! -Jo! Jo! Det rager ikke mig. Hvem skal det være? Jeg er kun et menneske.

Wolfgang:

Det lyder bedre! Du skal bare tænke på det, mens vi gør det. Så får du kz-orgasme. Hele tiden. Sådan virker det. Det er helt naturligt.

Slimmer (skrigende):

Jeg vil selv lave min kz-lejr.

Irma prøver igen at sætte ild til kontrabassen. Det ryger op omkring Slimmers ben. Hun stikker aviser ind imellem lårene

på ham. Hun forsøger at trække hans bukser ned. Hun river ham i pikken. Hun sætter ny ild til.

Irma:

Du skal bare vænne dig til det. Skal du ned og ligge lille skat?

Slimmer:

Nej! Jo! - Jeg vil være med. Men jeg er bedst til det store.

Irma:

Vi har holdt øje med dig. Du har ikke slået en eneste ihjel i 14 dage. Nu kan det være nok.

Slimmer:

Han skal være kødfuld.

Irma:

Hvad siger du?

Slimmer:

Det skal være en, der er kødfuld.

Irma:

Det var bedre. Hørte du Wolfgang?

Wolfgang:

Hvad?

Irma:

Hvad var det, du sagde lille liderboks? Kom så i gang.

Slimmer:

Ja, jeg skal nok. Nej! - Bare det er - - Det skal være en kødfuld.

Wolfgang:

Kødfuld! Du skal få en, der lige er klar til gryden. Vi knalder ham for dig. Vi stikker den lige igennem ham, som vi stikker en gris.

Irma:

En stor varm gris. Vi fanger en ind til dig, der vejer 150 kilo. Er du så tilfreds.

Slimmer:

I er jo så dumme, så I sulter dem. Og til sidst er der slet ikke noget at slå ihjel.

Højtaler kalder Slimmer:

(“Slimmer til hauptquartier -“)

Da han er gået taler Irma med Wolfgang, mens de ser efter ham.

Irma:

Det går aldrig godt.

Wolfgang:

Det er ikke bestemt endnu.

Irma:

Det er det, de har bestemt nu.

Wolfgang:

Han kender de store fisk

Irma:

Verdens største kz-lejr på Bornholm. Vor Herre Bevares!

Wolfgang:

Ja, uanset vi hele tiden har sagt, at han er

Irma og Wolfgang (i kor):

Totalt uegnet til kz-drift!

Irma:

Han mangler simpelthen evnen til at blive berygtet.

Wolfgang:

Skandale. Vi kan snart ikke være os selv bekendt. Hvornår skal han af sted?

Irma:

Kødfuld. Finder han sådan nogle på Bornholm?

En tyksak af en bornholmsk fisker kommer ind fra venstre:

Skal du til Bornholm og lave en lille koncentrationslejr. Jeg har lige solgt en ladning skidtfisk hernede. Du kan jo selv komme over og hente de næste. Bornholm er ikke noget dumt sted at lave en kz-lejr. Vi mangler noget at bestille hele tiden - altså dem, der ikke er fiskere. Vi mangler turister. Hele tiden.

Slimmer (råber på vej til lejrchefen):

Lille kz-lejr. Jeg skal lave verdens største koncentrationslager. Og den bedste i hele verden. En helsidesillustration til verdenshistorien.

Et kæmpefiskenet falder ned over scenen med røgede sild, 30-er turistplakater og "Zimmer frei" skilte.

Bornholmeren studerer fiskenettet og trækker det langsomt til side, mens tæppet går op for 1. scene.

1. scene

Scenen er Rønne havn. Vi er i året 1944, mod slutningen af den tyske besættelse.

Der er livlig trafik. Der går tyske vagter med geværer. Midt for, en grisehandler med en bil fuld af grise. I forgrunden leger børn. Og til højre ligger facaden til et stort badehotel. Det er gestapos bygning med vagt foran og hagekorsflag vejende på begge sider af det oprindelige mondæne badehotels dobbeltdøre.

Bornholmerbåden lægger til kaj.

Soldater på pladsen.

Den unge godsejersøn og Baron, John, og hans ven Robert er på vej over pladsen og stiler mod gestapobygningen.

John:

M-m-m-m-ma-ma-ma-mange af os a-a-a-a-

Robert:

Hvad vil du sige?

John:

M-m-m-

Robert:

Ja, mange af os a - Hvad så?

John:

-a-a-a-a-

Robert:

Kom så.

John:

Ma-ma- af os a-a-a-adelsfamilier herovre er bare ho-ho-ho. Bare ho -ho-ho

Robert:

Horeunger?

John (begeistret):

Ja. Ho-ho-ho-horeunger efter ko-ko-ko-kong-Christian Den Syvende og .. veninder til St-st-st-st- øvlet Catrine.

Robert:

Ja, det fik man dansk jord under fødderne af.

John:

Ja og na-na-na-na- navn.

Robert (ler):

Du er bedre end dine forfædre.

John:

N-n-n-n- nej. Vi er allesammen de-de-de-de-

Robert:

Deprimerede?

John:

Nej, de-de-de-degenererede. Jeg kan ikke engang t-t-t-t-t-tale rent.

Robert:

Hvad tror du dine forældre har ansat mig til? Du skal bare se på det, som om du taler et andet sprog. Jeg oversætter alt, hvad du siger.

John (klapper ham godmodigt på skulderen):

De-de-de-de-

Robert:

Jeg er din tolk. Tænk bare på det, som om du rejser i et fremmed land, hvor de ikke kan forstå dit sprog. Det er der ikke noget galt i. Din far har bedt dig invitere gestapochefen. Har du glemte det?

John:

L-Had os få det overstået. (Han ser mod badehotellets indgang.)
De løber hurtigt op ad trapperne, forbi de tyske vagtposter og forsvinder gennem døren.

2. scene

Skibsofficerer, mandskab og passagerer er på vej fra borde på bornholmerbåden.

En italiensk operatrup kommer ind på række forfra fra højre. Man ser ikke, om de kommer i land fra båden, eller de har været på rundtur på Bornholm.

Luigi:

Chau Maria. Endelig fremme.

Maria:

Hvor er Adam?

Luigi:

Sssh, nævn ikke hans navn. Det har vi lovet.

Orland:

Du aner ikke, hvad han kan få af problemer, hvis nogen finder ud af, det er ham der hjælper os.

Maria:

Men der er kun venner rundt om os.

Luigi:

Vær ikke for sikker på det.

Et dansk sangkor kommer ind forfra fra venstre. Det er platte danskere, der kommer direkte fra Bornholmerbåden med øl imellem sig. De synger "Dengang jeg drog afsted".

1. sanger:

Se Bornholm og dø.

2. sanger:

Jeg kunne nu tænke mig at dø et andet sted.

1. sanger:

Du gør bare, hvad du har fået besked på. (Den italienske operatrup og de danske sangere forsvinder ind gennem døren til badehotellet.)

3. scene

John, efterfulgt af Robert, kommer løbende ned ad trapperne fra gestapobygningen - to trin ad gangen. John får øje på sin gamle ven og tidligere skolekammerat, den jødiske redaktørs søn, Adam, som kommer fra scenens baggrund ind midt på pladsen målbevidst på vej over imod den selvsamme indgang, John netop har forladt.

John:

Adam. Gamle svinger. Va-va-va-va-hvad laver du her?

Adam:

Ingenting. Jo mindre man foretager sig i disse krigstider, jo mere arbejder man for fred i verden.

John:

I - i - i - ingenting!

Adam:

Ja, ingenting. Hele dagen. Altså bortset fra, at jeg faktisk er på vej derind, hvor du netop kom fra.

John:

Derind? (Han peger forskrækket på de to tyske vagter.)

Adam:

Hvad har du selv lavet derinde? Var der ingen, der fandt på at sætte dig fast?

John:

Min far b-b-b-bad mig invitere Gestapochefen til ja-ja-ja-...

Robert:

Til jagtmiddag på godset.

Adam:

Fint skal det være. Var det ikke noget?

Robert:

Han blev fuldstændig forfjamsket. Det viser sig...

John:

Ha-ha-ha-han afskyer jagt.

Robert:

Han vil hellere på fotosafari. Og være kanonfotograf - siger han. I ramme alvor!

John:

Hvordan fa-fa-fa-fa-

Robert:

Fanden -

John:

Hvordan fanden vil han overleve som gestapochef.

Robert:

Hold du dig hellere lidt på afstand. Husk du er jøde.

Adam:

Jeg går, hvor det passer mig.

John:

Der er krig, Adam. Man går ikke ind og ud af en krig, som det passer en.

Adam:

Jeg er gammel nok til at gå, hvor jeg vil. Har din far ingen problem med at invitere gestapochefen til jagtmiddag? Der kommer efterhånden ikke så få tyskere på Roskær.

John:

Vi skal holde os på god fod med vore fjender. Det er s-s-s-strategisk.

Robert:

Den ne-ne-ne-nemmeste måde.

Adam:

Jeg vil bede ham om hjælp til at opføre lidt opera her på øen. Det bliver krigen ikke værre af. Og nu har vi jo de fine italienske sangere. De skal sejle igen allerede i aften. I morgen aften synger de i Malmø.

John:

Slimmer! ! Opera!

Adam:

Han har flere åndelige interesser end de fleste fiskere her på øen. Og godsejere! Musik er hans indre liv. Det er sgu de fleste tyskeres indre liv, når det kommer til stykket.

John:

Hvordan fa-fa-fa-fa. . . .

Robert:

Fanden. . .

John:

tror du, han er blevet gestapochef?

Adam:

På Bornholm! Det er sikkert en straf. Han har gjort noget, han ikke måtte.

En politibetjent kommer ind ledsaget af et såkaldt Føl (en reservegetjent).

Politibetjenten (til John og Adam, som han griber i skuldrene): Danmark vil ikke, at en jøde taler med en adelsmand.

John:

Kofoed, hold din k- k- k- kæ- kæ- kæft! Je-je-je-je-je-jeg skal sige dig noget.

Robert:

Det lyder godt.

John:

Adam er en jødisk adelsmand.

Politibetjenten:

Spørg Gestapo. Passér gaden. Du snakker om ballade.

(De går. Det vil sige, Adam går hen imod indgangen til Gestapohovedkvarteret.)

Politibetjent Kofoed følger ham med øjnene og med et udtryk, som om han ikke tror, hvad han ser.

En lille dreng skiller sig ud fra legekammeraterne og sladrer ud til publikum, som om han siger noget, han ikke må.

Drengen:

John er sabotør. Det ved alle og enhver herovre. Vi kender allesammen hinanden her. Han har fået alle unge mennesker med. På den ene eller anden måde. Hvorfor tror I vi finder os I, at der kommer tyskere på Roskær slot. Og Robert:

Han er hans talerør -hi, hi - han er stikker for tyskerne, og fortæller gestapo alt om, hvem der er sabotører på Bornholm. Det er de allesammen. Men hvordan kan man fængsle allesammen? Nogle en gang imellem. Men ikke alle, altid, som man siger. Adam, derimod. Han føler sig for fin til at være sabotør. Han føler sig for god til at være med. Han føler sig for god til det snavsede arbejde -finere. Han er øens kulturliv. Helt alene. Sådan er det med kulturliv. Det er søvnen. Al søvn er alene.

John går imod landgangen til Bornholmerbåden. Det ser for os andre ud, som om han går ud mod publikum. Ja, faktisk ser det ud, som om vi allesammen er placeret på Bornholmerbåden. Et fløjt lyder fra alle sider i teatret fra skibets tågehorn.

Det skræmmer livet af hele teatret.

Officererne og mandskabet er gået fra borde.

Kahytsjomfruen dukker op.

John (henvendt til Robert):
Vent her.

Han går hen imod kahytsjomfruen. De taler dæmpet sammen, så ingen hører dem.

Robert ser sig om. Da en af Slimmers frakkeklædte gestapofolk viser sig på trappen, skynder han sig hen til ham. De forsvinder samtalende bag hjørnet af hotellet.

4. scene

Adams far, redaktøren på Bornholms Tidende, og hans yngste journalist kommer sludrende ud fra havnecafeen, der ligger i scenens baggrund.

Journalisten:

Det mener De ikke, redaktør Rosenthal.

Redaktør Rosenthal:

Verden kan ikke forandres - desværre kun - og vi, som lever af at skrive om forandringer.

Journalisten:

En hel operatrup fra Milano kom i går til Rønne. Det er da noget nyt. Og det var bestemt ikke forklædte faldskærmssoldater. De skal opføre en operakonzert. De bor på øverste etage på badehotellet. Gestapo har været så venlig.

En af drengene:

Det er jøder på flugt!

Redaktør Rosenthal:

Jeg har også hørt, der er kommet et sangkor fra København. Jeg har også hørt, det er forklædte HIPOmænd, som ikke skal synge fædrelandssange, men snuppe Bornholmerbåden i nat på tysk ordre - til troppetransporter.

Journalisten (idet han blader i sin notesblok):

Der er fundet en tysk raketdel, der er faldet ned på Roskærs mark. Nogen siger, det er fra et nyt tysk våben, de prøveskyder i Peenemynde. Det er indleveret til politiet, det vil sige til modstandsbevægelsen. Det vil sige til politiet. Jeg ved faen ikke, hvad der er hvad.

Redaktør Rosenthal (lægger faderligt hånden på skulderen af den unge journalist):

Nu skal jeg sige dig en ting, redaktør:

Krigen har nu varet 610 dage. Folk vil gerne have noget nyt. De gider ikke læse om det samme og det samme hele tiden. Fra og med i dag skriver vi ikke et ord mere om den krig. Det skriver jeg i morgen i lederen. Basta! Vore læsere vil have nyheder. 6-9 dage er for lang tid at skrive om den samme nyhed. Ikke engang jeg synes, der står andet end det samme i telegrammerne hver dag. Det med raketdelen er bare et nyt forsøg på at prøve at få os til. . .

Journalisten:

Redaktør Rosenthal! Mennesker bliver slået ihjel hver dag. De snakker også om, at jøderne bliver sat i kz-lejre.

De siger at Slimmer er sendt herop fra Auschwitz for at lave Europas største kz-lejr på Bornholm. Han skal vise sin onkel, Himmler, hvad han dur til. Er det ikke nyt?

Redaktør Rosenthal:

Hvor vil du ha, vi skal skrive det?

Journalisten:

Og de vil sætte jøder ind i tusindvis. De er mere interesserede i at gøre kål på jøder end på sabotører.

Redaktør Rosenthal:

Sludder! Man siger altid, at jøderne skal gå først, når noget skal udryddes. Jeg vil se det, før jeg tror det. Kender du ikke vores historie. Det er heller ingen nyhed. Jeg vil se det først. Det er jo for dumt.

Journalisten:

Hvad er der i vejen med dumhed?

Redaktør Rosenthal:

Se bare Adam derovre ved Gestapo. Tror du, han gik derover, hvis der var grund til at være bange. Han er for klog til at risikere sit liv. Hvad fanden vil han egentlig? (Han følger sønnen med øjnene) Er han begyndt at interessere sig for underklassen? Han skulle hellere passe sin musik.

Journalisten:

Det tror jeg, han gør.

Redaktør Rosenthal:

Vel. Ligegyldigt hvad han er ude på, kan vi ikke skrive det.

Journalisten:

Adam vil have Slimmer til at arrangere en operakonzert.

Redaktør Rosenthal:

Sommetider kan man gætte sig til nyhederne. Det bliver også et smukt par. Slimmer er sgu mere effektiv end Kofoed. Ku du forestille dig Kofoed arrangere operakonzert?

En forbipasserende standser op foran redaktør Rosenthal.

Den forbipasserende:

Så du det sangkor, der kom med båden i morges. De så ikke rare ud. Den ene var konfektionshandler Rasmussens snothvalp, Karl-Otto, der tog til København for at blive HIPO-mand sidste år. Hvis han er HIPO-mand, er de andre sgu osse HIPO-mænd.

Drengen:

Et sangkor af Hipoer. Et operakor af jøder. Det går aldrig godt.

Sceneskift.

5. scene

Indenfor hos Slimmer. Han er en stiltfærdig mand, der faktisk kunne minde lidt om den Herr Himmler han sidder og taler i telefon med, og som han kalder onkel. I baggrunden nynner og hummer sangkoret med de blå-hvide huer. I mellem sig har de en kasse øl. Bag Slimmer står hans to tyske bodyguards i overfrakker og bløde hatte.

Slimmer:

Jawohl. Jawohl. En kz-lejr med plads til 4 millioner kommunister. Det er ellers ikke så lidt. Det er ligeså mange, som hele Danmarks befolkning. - Undskyld ja. Det ved jeg. Ja - undskyld, jeg mente det ikke sådan.

Og 22 millioner jøder. Det er næsten ligeså mange, som der bor jøder i Brooklyn. 13 Zigeunere og 3000 tyskere. Dem kan vi jo bare lade blive i Tyskland. For tiden er det i sig selv — Was sagen Sie? - Nej bevares. Undskyld. Det mente jeg overhovedet ikke. Nej tværtimod. Jeg ville hellere hjem i dag end i morgen. 8 danske modstandsfolk. Hvor skal vi skaffe dem fra?

Jeg forsikrer, der er det bedste forhold mellem ... Hvaba — Gøre det værre! Ja, det kan man selvfølgelig. Men — Pigtråd! Mener De musik. Nå (ler hjerteligt) den slags pigtråd! - Det løser sig.

Ja, vi protektionerer markerne på Roskær gods. Godsejeren bruger dem kun til at jage stakkels fasaner. Man kan anvende den jord mere effektivt.

Han lægger røret, mens Adam træder ind på kontoret. Slimmer hilser hjerteligt på ham.

6. scene

Slimmer:

Adam. Tak for sidst, gamle ven! Det var en aften, som i gode gamle dage. Sikke en oplevelse at høre jeres trio. Og dejlige Mendelssohn. Og dine bedsteforældre gik og pakkede for at tage på ferie til Sverige. Er de kommet godt af sted?

Adam:

Tak. Vi vil jo gerne, at der skete lidt mere end Gin og Tonic og jagtmiddage her på øen.

Slimmer:

Alting til sin tid. Din bedstefar og din kære bedstemor. De mindede mig om de gode gamle dage i Heidelberg. Sikke en familie. Jeg håber snart at blive inviteret igen.

Adam:

Er italienerne faldet godt til? Begyndt at øve?

Slimmer overhører Adam, rejser sig og går hen til sangkorets leder.

Slimmer:

Lad mig høre "Flyv, fugl, flyv". Vaterlandssange. Flyv fugl flyv.

Adam, hvorfor har ingen sunget om Bornholm?

Adam (vittigt):

Der er for mange sten.

Slimmer:

Felsenlieder. Kennst du nicht dass? Niegelungenlieder.

Stil jer nu pænt op på to rækker. Så skal jeg tage et kanonfoto-grafi.

Adam:

Jeg håber på Deres hjælp til den italienske operakonzert i aften.

Slimmer:

Naturligvis.

Adam:

Må vi bruge badhotellet? Der er ikke andre steder.

Slimmer:

Selvfølgelig. Vi kan sætte vagter rundt om operabadehusgestapohotellet. Men penge har vi ikke. Man siger, Goering har personligt stjålet operatruppen i Milano og har betalt hele den lange rejse af egen lomme. Han vil have dem i sikkerhed herovre, så ingen snupper dem fra ham.

(Man hører operakoret øve i det fjerne, men tydeligt og smukt, imens Slimmer gemmer hovedet i fotoklædet og stønner af betagelse over den gode musik.

Hipokoret synger Flyv fugl, Flyv.

Slimmer:

Hør efter drenge! Så skal I høre musik. Nærbilleder! I egner jer ikke til nærbilleder. I er for krakelerede. Hør de salige stemmer! Hold kæft. Hvis I dog bare kunne synge sådan. Hvem er det, du ligner? (Han stikker apparatet lige op i synet på den mest utiltalende i sangkoret) Du ligner et røvhul. Jeg tror du er et røvhul.

7. scene

Politibetjent Kofoed kommer ind og hilser ærbødigt på gestapochefen.

Kofoed (henvendt til Slimmer):

Nu må I ellers til at tage jer sammen. Vi kan ikke vinde hele krigen for jer.

Har gestapochefen hørt, der er faldet en del til en ny raketype ned på en af Roskærs marker. Hvis vi ikke ser os for, så havner den hos svenskerne eller englænderne. Godsejeren har lige ringet. Han har sendt to karle på cykel ind på politistationen med skidtet. Vi kan ikke føre hele krigen for jer. I må også gøre noget selv.

Og jeg kan jo ikke bare forære dig alting. Så får vi jo aldrig slut på den krig. Der er også modstandsbevægelsen at tage hensyn til.

Slimmer:

Jeg kan konfiskere det. Og jeg kan sætte cyklisterne og godsejeren og hele øen i kz-lejr.

Kofoed:

De er bange for, det kan eksplodere.

Adam hører opmærksomt efter.

Adam:

Ved John, hvad der sker. Det er verdenshistorie på Bornholm.

Så forsvinder han lige så stille, for at fortælle John, hvad han har hørt.

Sceneskift

8. scene

Adam møder John (og Robert) samme sted som før.

Adam:

Er du ikke sabotør, John?

John:

Nej, det forsikrer jeg. Hvad med dig?

Adam:

Du ved godt, det er ikke noget for mig.

John:

Er du for fin.

Adam:

Noget i den retning.

John:

Og du er jøde!

Adam:

Jeg ved godt, der skal nogen til at rense lokummerne. Men jeg gør det ikke.

John (og Robert):

Det var ellers en melding. Nogen siger, tyskerne er ved at udrydde jer systematisk.

Adam:

Sådan har det altid været. Hvad tror du om englænderne? Jeg læste for nylig en engelsk journalist ...

John:

Hvor læste du ham?

Adam:

På min fars redaktion. Han skrev, at hvis englænderne vandt krigen, men fik 400.000 tyske jøder ud af det som flygtninge, så havde de tabt krigen. Hvad gir du?

John:

Har du ingen sam-sam-sam- hjælp mig Robert.

Robert:

Samvittighed!

Adam:

Jo, men det er ikke kapitalisterne, der er mine fjender. Det er heller ikke kommunisterne. Det er slet ikke noget politisk parti. Måske ikke engang nazisterne. - Det er politikerne, jeg afskyer. Fra alle lejre. Har du ikke lagt mærke til, der er ikke mange jøder, der er politikere. Der er Leon Blum.

John:Og Disraeli.

Adam:

That's all. Med adelsfolkk kan man fylde mange regeringers kirkegårde.

John:

Det er fordi jøderne ikke kan blive populære.

Adam:

Tag f. eks. Roosevelt. Som ikke gik med i krigen fra starten, fordi han ikke ville risikere sin tredie - sin TREDIE - præsidentperiode! Hvad er det for et menneske. Det er ligeså galt som Hitler. Bare på en anden måde. Du skal se, de laver alligevel nok en statue af ham en dag.

John:

Lad os tage politikerne bagefter. Nu og her er det nazisterne.

Adam:

Tro mig. Det er ét fedt. Men til sagen:

Jeg kommer lige fra Slimmer. Kofoed var der og fortalte, at der er fundet dele til et nyt hemmeligt tysk våben på din fars mark.

Robert:

Hvornår?

John:

Jeg har bare hørt det.

Adam:

To karle fra Roskær er cyklet til Kofoed med tingesten.

John:

Hvornår cyklede de fra Roskær? Var det min far, som ringede til Kofoed?

Adam:

Du er alligevel interesseret!

John:

Ikke spor! - Hvad med dig?

Adam:

Jeg har ikke tid.

John:

Du t-t-t-

Robert:

Taber krigen.

John:

Vrøvl. Du tør ikke.

Adam:

Vi får lige tildeling af mod.

John:

Passer ikke. Men du har brug for mere end mig.

Adam:

Hvorfor?

John:

F-f-f-ordi tyskerne el-el-el-

Robert:

- elsker?

John:

- elsker at hade jøder. De sl-sl-slår-d-d-dem ihjel.

Adam:

Jeg tror ikke på rygter. Det er jøderne, der forvalter den tyske kulturarv indenfor både kunst og videnskab og - ikke at forglemme - skaffer de nødvendige penge til, at det kan lade sig gøre. Hvis de begynder at slå os ihjel, så saver de den fagreste gren over i den tyske kultur.

John:

Du er naiv.

Adam:

Bare vi efter krigen kan få vores eget land.

John:

Tænk dig om. Det ville være en katastrofe.

Adam:

Hvordan?

John:

Sig det, Robert. Sig det, som jeg fortalte det i går aftes til dig.

Robert (teatralsk højtideligt deklamerende):

Jøderne er som et adelskab. Det er vigtigt, at det kun er en lille del af en befolkning. Ligesom adelen, der styrer landets godser. - Hvad ville være værre, end vi alle var adelsmænd. Eller alle-sammen jøder. Det skal kun være en lille fin del. Vi er eliter du og jeg.

Adam:

Hold mig udenfor dine ideer. Vi er internationale.

John:

Hvad tror du adelen er. Tror du ikke også, vi er internationale!

Adam:

Det er noget andet. Vi er et folk, I er en klasse.

John:

Vrøvl! Vi er begge klasser i et folk. En lille klasse.

Robert:

John mener det således:

Hvis adelen blev en adelsstat ville den være uudholdelig. Og jøderne:

Han er sikker på I ville begynde at skyde løs på jeres naboer, og bilde folk ind, at det er ligeså nødvendigt, som nazisterne i dag synes udryddelsen af jøder er.

Adam:

Har du virkelig tid til al det vås?

John:

Nej, du har ret. Jeg skal jo vinde krigen for dig.

Adam:

Jeg håber du er god til det.

John:

Jeg -v-v-v-v-i. Alle er med un-un-un-

Robert:

Undtagen dig.

John:

Undtagen j-j-jjøderne.

De ler vennsæle mod hinanden og skilles.

John bemærker ikke, at Robert forsvinder hen imod den evige gestapomand på trappen. Han haler ham med om bag badehotellet ved at trække ham i ærmet.

Hvad de taler om, kan vi kun gætte.

Lille scenskift opbygges midt på kajen.

9. scene.

En Vedbæk-husbar opstilles på scenen. Hjortegevirer og vildsvinehoveder bagved. Et skab med 17 whiskymærker. Vi er i husbaren på Roskær gods, hvor godsejeren fører sig frem med et par jagtkammerater og vulgære vitser.

Godsejeren (idet han peger på et skab):

Alle de præmier i højdespring har jeg vundet.

Edel:

Nej, de whiskymærker deroppe er hans pokaler for højdespring.

En gæst:

Hvad er så de andre?

Edel:

Det er pokaler i sidespring.

De ler og skåler.

John kommer ind ledsaget af Robert.

John:

Hej far. Hej allesammen.

Godsejeren:

Fik du inviteret gestapochefen? Ha-ha-ha-ha-ha-

Robert:

Han ville hellere på fotosafari.

Godsejeren:

Satans også. (Henvendt til de andre). Jeg ville godt have solgt det store engstykke nede ved skoven til ham. Der er nogen, der siger, han skal til at bygge en kz-lejr. Og det ville egne sig fortræffeligt. Der er penge i det lort.

John:

Er du rigtig klog!

Godsejerinden (der neurotisk står bag baren):

Jeg forstår dig heller ikke Carl-Gustav. Alt det skrig og skrål så tæt ved godset. Det er ikke de penge værd.

En af gæsterne:

Alting er penge værd. Og jo mere hyl, jo højere pris. En krone pr. skrål.

John:

Har du ringet til politiet, far? - Ved du, hvad du har stukket hånden i?

Godsejeren:

Jeg skal ikke have nogen ballade. Jeg har sagt, jeg sendte to mand ind med dimsen. Men det var kun for at narre. Telefonen bliver sikkert aflyttet af modstandsbevægelsen. Jeg har ikke sendt nogen med noget som helst.

John:

Hvor er det så?

Godsejeren:

Det ligger godt, hvor det ligger. Det skal kun jeg vide - så det kan komme i de rigtige hænder. Vi skal ikke rode os ind i noget. De kunne risikere at brænde hele godset af. Eller hele Bornholm. (Han vender sig til gæsterne.) Jeg har narret dem og sendt dem toppen til en gammel malkemaskine. Det kan give dem noget at tænke over.

Nyt improviseret scenskift på havnen.

10. scene

Et improviseret forkontor hos politiet:

Kofoed sidder ved skrivebordet og ser på telefonen. Slimmer kommer ind.

Slimmer:

Hvornår ringede de? Jeg har taget et par skrubberter her med til det grovere.

Kofoed:

De må være her hvert øjeblik.

Slimmer:

Jeg har ikke tid til al det pjat. Hvis mine elskede operasangere skal med Bornholmerbåden i aften og skal give operakonzert først, så er der ikke tid til raketter.

Kofoed:

Hvem kommer til den koncert?

Slimmer:

Vi vil ikke invitere nogen. Så går der bare politik i det. Og det er den musik for skøn til.

Kofoed:

Hvor skal de synge?

Slimmer:

I badehotellets festsal. De eneste, jeg er sikker på kommer med, er familien Rosenthal.

Kofoed:

De skal vel skrive om det i avisen.

Slimmer:

Der ser du selv. Det tør de ikke. Så tror folk, de holder med os, hvis de skriver pænt om denne skønne musik og disse skønne sydlandske operasangere.

Kofoed:

Jeg troede det skulle være et stort propagandanummer.

Slimmer:

Det er der ikke tid til. De skal rejse i aften.

Kofoed:

De kom i morges! Der kommer ingen menneker. Det kender jeg Bornholmerne godt nok til at vide.

Slimmer:

Det er ligegyldigt med mange mennesker. Rigtige mennesker er vigtigt. (tankefuld). Det var noget andet, hvis vi havde nået at lave vores koncentrationslejr. Så havde vi publikum nok. De ville altid kunne komme. De ville have tid til kultur.

Kofoed (ler hjerteligt):

Hvordan har du kunnet overleve?

Slimmer:

Det fine ved et diktatur er, at vi kan gøre, som vi vil. Vi kan spille musik, når vi vil. Og vi kan sætte folk i fængsel, når vi vil. Og ... vi kan lade dem, vi sætter i fængsel, høre musik (ophidset) om vi så skal slå dem ihjel for at få dem til at høre efter. Det må man sommetider i et diktatur. Den store kunst er ikke for de mange. Ikke mange herovre vil værdsætte de skønne stemmer, som Göering har hentet i Milano.

Kofoed:

Der er nogen, der siger, at det er Adam, der har skaffet dem herop.

Adam (kommer ind forpustet):

Vi uddeler plakater over hele øen. Så kan de komme, der har lyst. Jeg glæder mig til den oplevelse. Selvom der kun kommer os to. Kunsten er for de få.

Slimmer:

Ja, det er det skønne ved diktaturet.

2. AKT

1. scene

I højre side er opsat nogle høje hvide døre. De er sikkert 6-8 meter høje. Med gyldne håndtag. Faktisk kunne det godt ligne to store øren. Bag dørene, der står på klem høres prøver fra Lucia di Lammermoor. På to stole, og således at de ser små ud i forhold til den store musik bag de høje døre, sidder andægtige Slimmer på den ene stol, Adam på den anden. De sidder med ryggen til publikum og lytter.

I forgrunden går tyske soldater i ring i venstre forgrund. I højre forgrund går jødiske flygtningefamilier i ring. Begge grupper kommer ind og drejer ud igen uden at støde sammen med hinanden som to verdener, hvor de hvide døre åbner til en tredje verden, der er fælles for alle. Hvis dette her ikke bliver lavet godt, så lad soldaterne plaffe instruktøren ned. Hvis det er lavet godt, varer musikscenen meget længe. Scenebilledet er stiliseret for ikke at forstyrre musikken.

2. scene

Adams mor, Sara, kommer forsigtigt ind og Slimmer opdager hende. Han hilser hjerteligt

Slimmer:

Goddag, fru redaktør.

Adams mor (henvendt til Adam):

Jeg så du talte med kahytsjomfruen nede ved skibet. Der er vel ikke noget imellem jer. Maria derinde er et bedre parti for dig, hvis jeg skulle råde.

Slimmer tysser på hende for at hun ikke skal forstyrre musikken.

Adam:

Det var John. Det var ikke mig. Du skal snart ha briller. Og hørebriller. Vi sidder og hører musik.

Adams mor (ufortrødent. Lidt "jødisk" forfølger hun sit eget):
Og så hedder hun Rothschildt. Det navn kan man ikke løbe fra.
Og sikken sølvstemme. Så ædel hun lyder.

3. scene

John kommer ind alene og lister sig hen til Adam:

John:

Kan du skaffe mig ind til de italienske sangere efter forestillingen?

Adam:

Hvorfor bliver du ikke bare og hører dem? Så kan du gå ind til dem bagefter. Er du holdt op med at stamme? Måske er det musikken.

John:

For fa-fa-fa-fa-fa

Adam:

Fanden.

John:

For fanden mand. Jeg har ikke tid til at høre musik. Der kører en anden forestilling på den st-st-st-st- d- d-d- -den store scene lige udenfor din dør?

Adam:

Hvad for en scene, hvad for en forestilling?

John:

Bang, bang, mand. Der er nogen, der kører en krig et eller andet sted.

Adam (irriteret):

Hold mig udenfor.

Slimmer:

Kan vi så få ro. (Henvendt til sine to bodyguarder:) Vi vil gerne være i fred. Jeg troede vi havde lovet at sætte vagter op, så vi ikke blev forstyrret.

De to gorillaer smider John ud.

4. scene

En gorilla:

Vagterne er sat udenfor. Der er jo ikke et øje herinde.

Slimmer:

Stemmer er der! Guddommelige røster. Tænk at være sat i verden uden sans for denne skønne musik.

Den anden gorilla:

Der er vistnok ballade udenfor i stedet.

Slimmer:

Hvad for ballade?

Første gorilla:

Jeg tror, dit sangkor er ved at komme op at slås.

Anden Gorilla:

Der er nogen, der har fundet ud af, hvem de er, og hvad de er ude på.

Slimmer:

Hvem har fundet ud af det?

Gorilla:

Chaufførerne, grisehandleren, som skal med båden i aften.

Adam:

Kan I så ikke holde jeres bøsse eller gå ud herfra. Det er godt Maria Rothschildt ikke kan høre, hvordan I forstyrrer hendes sang.

Der høres nu råb og larm ude fra havnepladsen. Slimmer rejser sig og går hen til vinduet. Han åbner det og læner sig ud.

Sceneskift

5. scene

Sceneskift til havnen med bilerne foran rampen til ombordkørsel. Både fiskere og chauffører er kommet ud fra beværtningen og i højt humør. Hiposangkorpsset står og betragter grisehandlerens bil med de mange småkrigende grise.

Brian:

Det var satans. Hvad bilder de sig ind.

Kim:

Hvad er der sket?

Brian:

Kan du ikke se alle grisene.

Kurt:

Der er malet hagekors på ryggen af dem.

Kim:

Det er fiskerne.

Brian:

Det skal de få betalt (råbende til chaufførerne og fiskerne, der nærmer sig). Hvad bilder I jer ind. Hvem har fornærmet jer?

Grisehandleren:

Det er en fornærmelse overhovedet at være tilstede.

Brian (Idet han springer op på vognen):

Kan I få vasket det her svineri af!

Grisehandleren:

Kan du komme ned fra min bil.

En af fiskerne:

Vi kan ligeså godt banke jer først som sidst.

De øvrige Hipofolk springer op på vognen.

Hipofolkene i munden på hinanden:
I skal bare komme an. Her er det os, der slår på tæven. Ikke
nogle skide skidtfiskere.

6. scene

Slimmer (fra vinduet):
Hvad foregår her. Hvem har spurgt mig om lov til at slås.

Kim:

Har gestapochefen set de svin.

Slimmer:

Tal ordentlig til de fiskere.

Kim:

Svinene. Grisene. De fornærmer Det tredie Rige.

Slimmer:

Og I larmer, så jeg ikke kan høre min musik.

Brian:

Musikken! Kom så venner. Lad os hyle de bornholmere ud af
den. Lad os give dem vores slagsang før vi springer i kødet på
dem.

En tredie hipomand:

Hvem regner de os egentlig for!

Kim:

Stil så op.

Slimmer:

Kravl ned af den vogn!

De overhører ham og begynder at synge.

De synger "Kong Christian" og det skal gøres professionelt og
godt, uden ironi og uden sideblik. Der synges af overbevisning,
flerstemmigt og så godt indøvet, at det gør indtryk, ja, så meget

indtryk gør det, at lidt ældre tilskuere overvejer, om de ikke bør rejse sig op under denne afsyngning af Danmarks nationalsang.

Efter sangen udvikler sig et forrygende slagsmål, mens Slimmer råber ud gennem vinduerne for at standse uromagerne.

Slimmer:

Det er mig, der bestemmer. Og I er færdige med at synge Vaterlandssange. Vor Herre Bevares.

Godsejer Gyldenstjerne kommer frem under vinduerne og vifter med et stykke papir.

Godsejeren:

Hr. gestapochef. Her er købepapirer, så De kan få indrettet Deres koncentrationslejr. Det kunne godt se ud til, at De får brug for den. (Han ser sig omkring.)

Slimmer:

Goddag hr. godsejer. Jeg tror faktisk, jeg skal bruge hele Bornholm for at den kan blive stor nok. I øvrigt har De valgt en dårlig dag. Jeg har vigtigere ting at tage mig til (henvendt til pøbelen:) - Kan I så tie stille. Jeg beordrer det. Hvis I skal slås må I gå et andet sted hen. Det er ikke til at få ørenlyd. (Henvendt bagud) Stik mig lige mit apparat. Det er sgu for fristende at tage et billede af den grisetransport. Den ser helt levende ud. Jeg ved ikke, hvad det ligner! (Han indfanger motivet ved at holde en hånd op for øjet, så motivet afgrænses) Nej, glem det. Forsvind med jer! Jeg vil have ro. Der er vigtigere ting.

Slimmer lukker vinduet. Et par andre vinduer, der også i mellemtiden er blevet åbnet med nysgerrige ansigter inde bag, lukkes også. Og musikken fra de italienske operasangere stiger så de overdøver larmen, samtidig med at grisene begynder at blive

lukket ud af transportvognen, så alle tydeligt kan se hagekorsene, der er malet på ryggene.

8. scene

Under det hele har journalisten interviewet de implicerede fiskere.

En fisker:

De skal ha tæsk skal de. Og så skal de smides ud herfra. Hvad fanden bilder de sig ind. Sådan en gang Hipolort.

Journalisten:

De rejser jo i aften alligevel. Så længe kan I vel godt holde fred.

En anden fisker:

De skulle aldrig være kommet. Hvad skal de her.

Første fisker:

Jeg tror det har noget med bornholmerbåden at gøre.

Den anden fisker:

Skal de løbe af med den?

Journalisten:

Det er der ingen der ved noget om.

9. scene

Imens optøjerne finder sted og operaen synges kan raketdelen i en pantomime, hvis forudsætninger vi alle kender, og som derfor ikke behøver ord, gennemføres, således at John bærer den skjult på sig frem mod Bornholmerbåden, hvor kahyt-sjomfruen kommer frem og modtager den. Robert noterer sig alt, hvad der sker og skæver hen til badehotellets døre for at få øje på sin gestapomand.

Man hører kun kahytssjomfruens bemærkning til John.

Kahytsjomfruen:

Er du sikker på, du kan stole på din ledsager. Jeg tror han har gang i noget. Og jeg er ikke den eneste.

Slimmer kommer frem i døren. Han blander sig i optøjerne og prøver forgæves at indfange grisene, mens han samtidig har svært ved at løsrive sig fra de toner, der vælder ud fra badehottellets åbne døre.

10. scene

John og Kofoed mødes tilfældigt. Kofoed fortæller om Slimmers (og iøvrigt også hans egne) anelser. John bedyrer han intet har med modstandsbevægelsen at gøre. Han lader bare som om. Af hensyn til sine forældre, der skal tro han er en farlig fyr.

11 Scene.

John og Adam. Adam siger det samme som Kofoed. John svarer det samme. Adam betror John om de jødiske flygtninge - operakoret - og John bliver interesseret. Men på en anden måde. Han har allerede kigget Maria ud. Han beder om Adams hjælp til at komme i kontakt med hende.

12. scene

Adam går hen til kahytsjomfruen. Hun har hørt, at bornholmerbåden skal kaptures af det danske sangkor. Hvordan kommer det så til at gå med hans jødiske flygtninge, der skulle af ved falsterbokanalen tidligt næste morgen.

Hvad skulle John, spørger Adam, som endnu ikke forstår Johns ord. Han er sikker på han så ham gå om bord med den rigtige raketdel.

Han er bare smugler, siger kahytssjofruen underfundigt.

MELLEMAKT

I mellemakten, efter den megen operamusik i 2. akt, hvor teatergæsterne går rundt i vestibulen med larmen i ørerne fra det afsluttende griseslag, og hvor hele krigen mellem Hipofolkene og chaufførerne og grisene afvikles, er det vigtigt, at ingen sammenligner med de senere års dyre-udstillinger i kunstlivet. Ingen grise skal dø. Men hele scenen skal være krigens virkelighed, dyr mod dyr, larm mod larm, blodet flydende - gerne lyde fra svineslagterier og fra slagmarker. Kanontorden og krigslyde blandes. Det er i virkeligheden en kaotisk koncert af lyde, musik, larm, råb. Der bør uddeles en vinduesudsmykningspræmie til den regissør, der bedst løser denne multi-lyd-billed-menneske-dyr koreografiske opgave, så den bliver siddende som stykkets bud på den rædsel, som er hele parodiens dystre baggrund uden formildende omstændigheder. Grisene må have deres stuntgrise-som menneskene har deres stuntmænd. Skulle nogen komme for skade uforvarende at blive dræbt, må det hellere være en hipomand end en gris for at understrege alvoren.

3. AKT

1. scene

Adam møder i skumringen Maria, den italienske sangerinde.

Maria:

Ved nogen noget?

Adam:

Ingen ved noget.

Maria:

Sikker?

Adam:

Hvorfor?

Maria:

Jeg ser øjne alle steder.

Adam:

I er den mest vellykkede flygtningetransport af jøder igennem Europa, som nogen kan ønske sig. Takket ikke mindst være jeres stemmer.

Maria:

Og dine venner i Napoli. Og Herman Göring. Men husk. Vi er ikke i Sverige endnu.

Adam:

Når bornholmerbåden passerer falsterbokanalen i morgen tidlig står I af. Alt er aftalt med skibets besætning - eller en af dem. Du behøver ikke vide hvem.

Maria:

Det er mærkeligt så sympatisk Slimmer virker. Han spurgte, om vi ikke kunne blive. Vi kunne få fast arbejde, når hans lejr er oprettet. Tænk, det sagde han.

Adam:

Slimmer nærer ingen mistanke.

Maria:

Men det der sangkor. . .

Adam:

Hold jer fra dem. I har ikke noget at synge sammen om alligevel.

Maria:

De andre er endnu mere bange end mig. De føler sig ikke engang sikker på dig.

Adam:

Det er mig, der har fået jer herop.

Maria:

Du mener Göring ved, hvor vi er?

Adam:

Nej, jeg tror ikke, han ved noget om, hvad han er blevet brugt til.

Maria:

Bare det snart var slut. Jeg er også bange for din ven Johns ledsager.

Adam:

Hvorfor det?

Maria:

Jeg har flere gange set ham tale med en Gestapomand på badehotellet. Der blev skrevet navne ned.

Adam:

Du ser syner. John er modstandsmand.

Maria:

Men hans ven?

Adam:

John er ellers meget optaget af dig. Du ville nok være sikrest skjult på Roskær gods. De anses som tyskervenlige.

Maria:

Jeg kan godt lide John.

2. scene

Maria kysser Adam flygtigt på kinden, og de går, mens John dukker op med Kofoed.

Kofoed:

De tror, vi skal føre krigen for dem. Hvor er Robert?

John:

Optaget. (I det samme viser Robert sig) Tyskerne aner ikke, hvad det er, vi har fundet. Min far har udskiftet det med en halv malkemaskine. Det bliver de glade for, når den kommer til Berlin.

Kofoed:

Hvad gør du med det rigtige metalstykke.

John:

Til Sverige i nat.

Robert:

Med Bornholmerbåden.

Kofoed:

Med hvem?

John:

Kofoed, så du kan spørge.

Robert:

Det siger vi ikke.

Kofoed:

Slimmer så faktisk på mig, som om han godt kunne se, det var noget til en malkemaskine, han modtog. Husk, jeg skal skrive rapport til København.

Redaktør Rosenthal dukker op.

Rosenthal:

De der italienerne. Nu har jeg ikke meget forstand på opera. Men jeg har en sjette sans for at det ikke er noget, vi skal skrive om. Har jeg ret?

Kofoed:

Hvorfor?

John:

Der er nogen, der har l-l-l-æst din leder til morgen.

Robert:

Du skriver, du er træt af krigen.

Rosenthal:

Journalistisk set. Det er ikke nogen nyhed efter 9-10 dage!

John:

Hvorfor skriver du så ikke om o-o-o-o-o- . . .

Robert:

Om operaen.

Rosenthal:

Jeg føler mig ikke helt tryk.

Kofoed:

Har de mennesker noget med krigen at gøre?

Rosenthal:

De ser lige så bange ud, som om de sad midt i en skyttegrav og ventede på en granat. Har din far solgt jord til Slimmer?

John:

Jeg tror, det går i orden. Det vil skaffe arbejdspladser.

Kofoed:

Arbejdspladser!

Robert:

Der kommer primadonnaen.

John:

Der kommer Ma-ma-ma-ma-ma-maria.

3. scene

Maria:

I ser så skumle ud ... allesammen.

Kofoed:

Jeg er ordensmagten. Den er der intet skummelt ved.

Rosenthal:

Og jeg det frie ord. Det er derimod lidt skummelt i dag.

Maria:

John, hvad går din ven Robert og taler med tyskerne om? Hver gang du vender ryggen til, står han og tisker med ham den tykke, der er med Slimmer.

John (forbavset):

Hvad betyder det?

Robert:

Jeg taler ikke med tyskerne. Jeg er alt for langt inde i Johns arbejde til det.

Rosenthal:

Hvilket arbejde?

Kofoed:

Alle spørger. John, kunne du ikke i det mindste lave en gymnastikforening. Orienteringsløb eller den slags.

Maria:

Din far sælger jord til tyskerne. Det siger de allesammen.

John:

Du kender ikke da-da-da-da. . . . . Du kender ikke da-da-

Robert:

Dagen, før den er slut.

John:

Sludder - du kender ikke da-da-da-danskerne. Må jeg ikke invitere dig til middag på Roskær i aften. Så kan du hil-hil-hil-se på min fa-fa-fa-

Robert:

Fanden til far.

John:

Min far og min mo-mo-mo-mor.

Maria:

Kan jeg nå at være tilbage til båden sejler?

Robert:

Sagtens.

Sceneskift

4. scene

På godset Roskær, hvor Slimmer forhandler med Johns far om køb af et stykke engjord. De studerer købepapirer.

Slimmer:

Jeg skal lave den største kz-lejr i hele verden.

Baron Rosenstjerne:

Jeg er sgu ligeglad. Bare de ikke larmer for meget. Men sig mig, kan De ikke også bruge mosen? Der vil være noget at rive i. Og den er ikke dyr.

Fru Rosenstjerne:

De kommer alt for tæt på gården. Vi kan ikke have den larm. Vi skal have noget at spise nu. Slimmer, De spiser da med, ikke? John kommer med primadonnaen fra operakoret. De kørte gennem porten for et øjeblik siden. Hun er henrivende. Det er godt, hun rejser allerede i aften. Ellers tror jeg godt, vi kunne skyde en hvid pind efter John. Bornholm er ikke vant til så smukt og aristokratisk besøg.

Rosenstjerne:

Hvis nogen spørger mig, så synes jeg nu, hun ser lidt jødisk ud. Hvad siger De, hr. gestapochef?

Slimmer:

Hun har en dejlig stemme.

Rosenstjerne:

De skulle overveje at bruge hende som forsanger i Deres lejr.

Slimmer:

Jøde! Opera! De to ting har intet at gøre med hinanden. Operaer er simpelthen ikke jødiske.

Rosenstjerne:

Det var satans.

Fru Rosenstjerne:

Kan du huske Johns evindelige ideer om sammenligningen mellem det jødiske aristokrati og vores eget.

John, Robert og Maria træder ind.

5. scene

John:

Godaften. Må jeg præsentere -

Slimmer:

Det er skam ikke nødvendigt. Godsejeren foreslog netop, at I alle sammen skulle blive, så vi kunne lave en rigtig bornholmsk opera i lejren. Hvad skulle I gøre uden en koncentrationslejr.

Rosenstjerne:

Det var nu ikke sådan, jeg sagde.

John:

Hele truppen rejser i aften. Maria ville blot gøre mig den tjeneste at spise med os.

Fru Rosenstjerne:

Og se ind i en rigtig dansk familie.

Rosenstjerne (rømmer sig):

Ja, ikke alle danske familier er så danske.

Slimmer:

Mine folk har modtaget efterretning om, at hver eneste bornholmer er sabotør -

Robert:

Kun hvis han kan komme af sted med det. Og det kan næsten ingen.

Fru Rosenstjerne:

Fortæl, Maria. Hvordan er der i Italien i dag?

John og Maria ler.

Maria:

Bomber, biler, sabotører og soldater. Dantes helvede har fulgt i hælene på os hele vejen op igennem Europa.

Fru Rosenstjerne:

Det er også forfærdeligt! Bare de snart kunne få udryddet de kommunister.

John:

Hvad for noget?

Robert:

Kommunister!

Slimmer:

Stol De kun på mig. Jeg skal snart spærre dem allesammen inde. Om jeg så skal bruge hele øen.

Fru Rosenstjerne:

Nu går vi til bords. (Hun holder sin mand lidt tilbage, mens de andre forlader stuen og går ind i spisestuen) Carl-Gustav. Hvorfor bruger du din søn som lokkemad?

Rosenstjerne:

På grund af Robert.

Fru Rosenstjerne:

John er for god til dine narrestreger.

Rosenstjerne:

Der er ikke krig hver dag.

Maria:

John, jeg føler mig ikke rolig ved Robert.

John:

Kan du ikke høre, jeg behø-hø-hø-jeg behø-høver ham.

Maria:

Du kunne begynde at synge i stedet for. Det er en anerkendt metode.

John:

Og du ville lære mig?

Maria:

Hvis vi havde al tid i verden. Ja.

John:

På den anden side kan jeg godt lide at tale i stereo, selvom den ene højttaler ikke er helt i orden.

Maria:

Robert kan lave kortslutning.

Rosenstjerne ser tænksomt efter Maria.

Sceneskift

6. scene

I Adams hjem fortæller Adam sine forældre om den lange rejse operatruppen har foretaget, om den farefulde færd de har overlevet, hvordan de har sunget sig igennem Tyskland, og hvordan de nu håber at vende hjem til Sverige.

Rosenthal:

Vi kan ikke skrive om det!

Adams mor:

Vi burde tage med den samme båd.

Adam:

Det har jeg sagt hele tiden.

Adams mor:

Hvorfor skulle du ikke tage med, Adam?

Adams far:

Vent for guds skyld til Slimmer har købt jord af godsejeren. Ellers bruger Slimmer hele Bornholm som kz-lejr, og ingen kan føle sig sikker.

Adams mor:

Slimmer er sådan et pænt menneske. Han skulle næsten have lov til at få sin lille koncentrationslejr.

Adam:

Verdens største vil han lave.

Rosenthal:

Ja nogen turistbegivenhed bliver det som sædvanlig ikke. Malere og kz-fanger trækker ingen badegæster.

Adams mor:

Stakkels Slimmer. Han vil så gerne være berygtet. Og han ejer ikke evnen til det.

Rosenthal:

Hvor ved du det fra?

Adam:

En mand der elsker musik. . . .

Rosenthal:

Hitler elsker Wagner.

Rosenthals mor:

Måske er det også det ene gode, der er i ham. Jeg tror ethvert menneske . . .

Rosenthal:

Så er det godt mor.

4. AKT

1. scene

Scenen skifter til kajen, hvor hipoerne er i fuld gang med at skråle "Dengang jeg drog afsted".

På 2. etage sidder operakoret og ser ned på dem.

Kurt (idet han peger op):

Enhver idiot kan da se, I er jøder !

Kim:

Ved du ikke, det er sådan italienere ser ud!

Kurt:

Jeg vil æde min hat på, at de er jøder.

Kim:

Hvordan skulle de være kommet her?

Brian:

Og de skal med tilbage i nat.

Kim:

De prøver at komme til Sverige

Brian:

De skulle bures inde her hos Slimmer.

En udenforstående chauffør:

Hvad mener du med det.

Kurt:

Det rager ikke dig.

Brian:

De sku klippes sgu de. Og munden skulle lukkes på dem.

Kurt:

Hvorfor? Hvis de er jøder, skal de blive her. Så har Slimmer noget at begynde med at øve sig på.

Kim:

Og han synes bedre om deres musik end om vores.

Brian:

Han synes slet ikke om vores. Der kommer han.

Slimmer kommer kørende ind. Kofoed sidder i hans vogn.

Sammen tager de en halv malkemaskine ud af bilen og bærer den op ad trappen til Slimmers kontor.

Brian:

Nu skal Slimmer i gang med at malke den sidste tone ud af pigerne.

Kofoed:

Passer gaden. Bornholm er for lille til ballademagere.

2. scene

Hele det italienske kor hænger udklædte i vinduerne på badehotellet's 1. sal. De følger larmen på havnen i Rønne. Vinduerne står vidt åbne.

3 af hiposangerne skiller sig ud fra de øvrige sangere og går hen under vinduerne.

Brian:

Kan I ikke synge noget, vi alle kan forstå.

Maria har trukket sig væk fra vinduet. En italiensk sangerinde svarer.

Sangerinden:

Det koster ikke noget at høre efter.

En anden italiener i vinduet:

Eller at lade være med at høre efter.

Kim:

Hvad er I egentlig for nogen. For mig ligner I en flok jødesmausere.

Sangerinden:

Vi er italienere.

Den anden italiener:

Vi er inviteret.

Kurt:

Hvem har inviteret jer?

Sangerinden:

Det kommer ikke dig ved.

Den anden italiener:

Hvem har inviteret jer?

Kurt:

Vi behøver ingen invitation. Vi kommer alle vegne.

Sangerinden:

Det gør vores sang også.

Den anden italiener:

I ligner brunskjorter, hvis I ikke sang så dårligt.

Sangerinden (forskrækket til sin kollega):

Hvor vover du. Du afslører os.

Kurt:

Jeg tror hellere vi skal kigge lidt på jer. Og se om I har en lille jødestjerne oppe under skørterne.

En mandlig italiensk sanger:

Lad os være i fred. Vi rejser igen i aften med bornholmerbåden.

Så længe kan I vel godt leve med os.

Brian og Kim (i munden på hinanden):

Jeg tror nu alligevel lige vi smutter en tur op til jer.

Kofoed kommer ud fra Slimmer:

Hvad sker der her. Er der ikke andet end ballade. Passer gaden og forhold jer i ro allesammen.

Italienerne i vinduerne:

Tak for hjælpen hr betjent. Hvad skulle vi gøre uden Dem med sådanne bøller i gaderne.

Kim (henvendt til Kofoed):

Du skal ikke blande dig i politik.

Kofoed:

Er det ikke nok, at vi prøver på at vinde krigen for jer. Og så er I pære-danske. Der ligger et regnskab til jer.

Kim:

Truer du!

Brian (til de andre):

Op op og undersøg de italienere. Hvis de er jøder, skal de vaske hele havnen, mens de kravler rundt på alle fire med hver en tandbørste i hånden.

De ler råt og forsvinder ind på badhotellet.

3. scene

Larm inde fra badhotellet. De italienske sangere blive kastet ned fra vinduerne eller slæbt ud gennem dørene.

Brian:

Jødesvin! - I troede, I kunne gemme jer for os.

Kim:

Bare den musik, I serverer, oser jo langt væk af jøderi.

Kurt:

I skal få betalt, skal I!

De italienske sangere bliver halet ind midt på scenen, der er havnen i Rønne. Under ydmygelser, der er ubeskrivelige ved andet end de fotos, der kendes fra lignende scener, dokumenteret i Tyskland, tvinges de ned på alle fire for, hver forsynede med tandbørster, at vaske hele havnen ren.

Brian (Idet han springer frem og med store fagter med armene indrammer hele synsfeltet, hvorigennem man ser den rædsomme scene med jøderne, der på knæ ligger og vasker gaden foran kajen):

Hit med Slimmer! Han skal tage et kanonfoto. Hent ham. Han skal lave en Hel-Sides-Illustration til Verdenshistorien. Det fås ikke bedre.

Hipoerne håner de ydmygede.

Kim:

Ikke ligge der og snøfte. I skal gøre rent.

Brian:

I skulle se jer selv.

Kurt:

Det er bedre end opera. Og så er I helt stille. Det er da godt, vi kan lukke munden på jer.

Folk strømmer til.

En fisker:

Hvis man ikke så det med sine egne øjne, ville man tro, det var løgn.

En anden fisker:

Jeg nægter at tro det ikke er løgn, selvom jeg ser det.

John og hans "talk", Rosenthal og hans unge journalist kommer til syne og følger det makabre syn.

John:

Maria ! For Guds skyld. Hvem har ansvaret for det her. Og du er slået i ansigtet. Fortæl mig hvem.

Robert:

John, du skal ikke blande dig.

Den lille dreng fra 1. akt kommer ind. Også han følger det ydmygende sceneri på gulvet. Kvinderne bliver sparket, og mændene ser bort. Alle kravler de rundt som dyr på havnekajen. Hipoerne ler råt efter dem.

Kim går frem og spytter i fortovet lige foran Maria.

Kim:

Kom så i gang. I kan lige nå at få vasket havnen før I rejser.

Den lille dreng løber frem på scenen.

Drengen:

Adam ved ikke noget endnu. Han har lige været om bord på bornholmerbåden for at forberede jødernes flugt i aften. Det er ham, der står for det. Men John, han aner heller ikke noget! Heller ikke selvom han står lige midt imellem os. Han ser slet ikke forskel på jøder og ikke-jøder. Han er degenereret. Han har de mærkeligste ideer. Og han er klog på en meget mærkelig måde. Så mærkelig, at Rosenthal ikke vil trykke hans meninger. Han ved heller ikke, at hans førerhund Robert, der ser så uskyldig ud, er stikker. John er så naiv, så det er helt dejligt. Men lidt upraktisk, når det er krig.

4. scene

I samme øjeblik træder Slimmer ud på trappen foran badehotellet med de to gestapomænd bag sig.

Robert gør sig et ærinde hen til den ene gestapomand, som går bag et hjørne af huset med ham for lidt efter at komme tilbage.

Slimmer (idet han nægter at tro sine egne øjne):

Hvem har givet ordre til det her!

Han råber og ser sig rasende omkring.

Kim:

Vi har. De har taget os alle ved næsen. Det er jødiske flygtninge.

Slimmer bliver rød i kammen og øjnene skinner vanvittigt.

Slimmer:

Jøder! Med den musik!! Hvad er I selv. Den rådneste pøl på landkortet. Hvad bilder I jer ind.

Adam dukker op.

Adam:

Stands det afsindige vanvid! Slimmer, er det Dem?
Slimmer (til hipofolkene):

I er arresterede allesammen. I kommer til at skrælle kartofler i min koncentrationslejr resten af livet.

Kurt og Kim(i munden på hinanden):- Til servering for dine jøder?!

Slimmer:

Det er ikke jøder. Det er en operatrup. Det er mere, end man kan sige om jer.

Den ene gestapomand hvisker Slimmer noget i øret. Slimmer hylér endnu mere op

Slimmer:

Ti stille. Her er det mig der bestemmer. Her er det også mig, der bestemmer, hvem der er jøder. Og hvis det der er jøder, så er de satans knægte, som behandler dem så lavpandet, værre.

5. scene

Kofoed kommer ind. Faktisk er nu alle på scenen bortset fra godsejerens familie.

John kommer sammen med Maria. Adam forsøger at rejse de ydmygede op fra stenbroen, hvor de ligger med tandbørster og vandspande. Men hipoerne er over ham.

Kim og Kurt:

Gør du oprør mod det tredje rige? Er du jødeelsker?

Kofoed:

Adam, hold dig væk. Bornholm er for lille til, at vi kan klare sådan noget.

Slimmer:

Hvem har kommandoen? Gør noget. Hvad skal jeg gøre? Jeg har kommandoen her.

Han råber til de to gestapofolk, der står bag ham og nu går frem.

Den ene gestapomand. :

Vi må arrestere de to unge mænd. Den ene er modstandsmænd. Den anden har organiseret hele denne jødeflugt, som også har taget Dem ved næsen.

Slimmer:

Taget mig ved næsen. I er jo ikke et hak bedre end det pak dernede.

3. scene

I det samme tuder færgen.

Gestapofolkene tager fat i hver sin af de to unge mænd Adam og John. Robert bliver glemt midt i det hele og trækker sig tilbage til baggrunden.

Hipofolkene:

Tag dem med til København, så de kan komme for en krigsret. Det her finder hverken Shellhuset eller vi os i.

De går hen imod og om bord på Bornholmerbåden.

Slimmer:

Her er det mig, der giver ordrerne!

Kim:

Ja over din koncentrationslejr. Og du kan beholde hele Bornholm som din koncentrationslejr.

Kurt:

Vi tager til København med båden nu.

Slimmer (til sine gestapofolk):

Hvad havde I tænkt jer?

Den ene gestapomand:

Disse to fanger skal sejles til København.

Det italienske sangkor kommer slæbende med deres kufferter.

Maria:

John, vent på mig. Vi skal med. I må ikke sejle uden os.

4. scene

Musikken begynder og skibet lægger fra land. Det er hele publikum, der bevæges bagud i salen, eller bedragerisk virker det sådan. Det er selvfølgelig scenen der drejer og løfter sig og trækker sig to meter tilbage.

Musikken fra slutscenerne i Lucia di Lammemoor toner frem og stiger i styrke.

Slimmer skriger farvel efter koret men gør sig det så godt tilpas, og er ved at opstille sit kanonfotografiudstyr, så han kan tage et billede af båden, der sejler og - ikke at forglemme:

Hans første kommunistiske fanger.

Han synger om kap med koret, som han hører fra den bortsejlende færge.

5. scene

Efter John er arresteret af den gestapomand, der er Roberts kontaktmand, bliver han bragt om bord på Bornholmerbåden. Men da John er alene, altså uden Robert, taler han sort.

Godsejeren dukker op og iler hen til Slimmer viftende med sine papirer.

Godsejeren:

Her er skøder på både eng og mose. Et enkelt vandhul er det også blevet til, oven i handlen om jeg må sige.

Slimmer:

Vandhul! Jeg skal bruge hele Bornholm. Der findes ikke en ærlig nazist. Vi skal bare af med dem der (han peger ud mod båden, der er ved at lægge fra land.) Når de er væk så skal vi have alle tiders straffelejre ud af dette her. Musik, opera, dagen lang. Til helvede med deres Vaterlandssange. Og Baron:

Fra nu af er det mig, der overtager al jagten her på øen.

Redaktør Rosenthal (til sin journalist):

Vores Bornholms Tidende bliver et personaleblad. Så har vi også fundet en løsning på ikke at skrive om krigen mere. Vi kalder bladet for "Nær og fjern". Og fjern, det er Hammershus.

Journalisten:

Jeg tror, Adam har ret. Den rigtige verden findes uden politikerne, hvad enten de kalder sig nazister eller hvad de ellers

kalder sig eller bliver kaldt. De nedstammer slet ikke fra menneskene.

Politikerne er vores eneste fjender. Jeg kunne såmænd være nazist, hvis de ikke havde politikere. Politikerne er de korrupte tyranner omkring os.

Men hvor kan vi skrive det?

Slimmer:

Det må I nok sige!

Godsejeren:

Men hvor er John? Hvad fanden. . . .

Slimmer:

John er sabotør. Han er bragt med Bornholmerbåden til København. Så han kan komme for en krigsret. Bliver han ikke skudt kommer han tilbage her til mig.

Godsejeren:

John sabotør. Er I vanvittige.

Godsejerinden:

Du kan lige så godt fortælle det til Slimmer. For nu er vi jo uden for den samme båd, om jeg så må sige.

Slimmer:

Hvad vil De sige?

Godsejeren:

John er kun blevet brugt, så alle herovre kunne tro, han var sabotør.

Godsejerinden:

Men det er alt for farligt arbejde for den stakkels dreng. Han er mere interesseret i piger i den alder.

Slimmer:

Hvad skal det betyde?

Godsejeren:

Det er os, der har skaffet den raketdums til England. Min kone er medlem af Säpo i Sverige og jeg er medlem af MI6.

Godsejerinden:

John er bare medlem af Stork klub!

Slimmer:

Men hvor er raketdelen?

Godsejeren:

Den er der ingen, der finder.

Godsejerinden (fnisende):

Den er lagt i en af publikums lommer. Og jeg siger ikke, hvem det er. Den kal nok komme sikkert bort herfra.

Godsejeren:

Men lad os nu ikke snakke mer om det, men komme i gang med at lave den kz-lejr, Slimmer. Ellers bliver vi jo ikke færdige før russerne kommer.

Slimmer:

Vi er allerede færdige. Hele øen er en kz-lejr. Og foruden mine kommunister så er I to spioner også mine fanger. I kan lave køkkenarbejdet. Jeg kan ikke fordrage magre mennesker. Så har vi jo ikke noget at slå ihjel.

6. scene

Så lyder der en rumlen, der vokser i styrke. Det lyder som flyvemaskiner og det er flyvemaskiner. En hær af maskiner, hvis tordnende lyd får alle væggene i teatret til at dirre og overdøve musikken.

Godsejerinden (forskrækket):

Er det tyskerne!

Slimmer:

De vil ødelægge min koncentrationslejr.

Godsejeren:

Der er ingen krydser på vingerne.

Godsejerinden:

Der er stjerner.

Godsejeren:

Fandens osse. Så er det russerne!

Slimmer:

Russerne! - Hvis så bare de vaterlandssangere holder fast ved,
at de er nazister, så kan jeg beholde min koncentrationslejr.

Her falder tæppet og stykket er slut.